EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.12.14.
COM(2021) 793 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

az ipari kibocsátásokról szóló 2010/75/EU irányelv végrehajtásáról

1. Bevezetés

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv[1] az elsődleges uniós jogi eszköz, amely Unió-szerte mintegy 52 000 agráripari létesítmény kibocsátásait szabályozza. Idetartoznak többek között a következők: erőművek, finomítók, acél-, nemvasfém-, cement-, mész-, üveg-, vegyianyag-, cellulóz-, papír-, élelmiszer- és italgyártás, valamint a hulladékkezelés és -égetés, továbbá az intenzív sertés- és baromfitenyésztés. Célja, hogy jelentős előnyöket érjen el a környezet és az emberi egészség szempontjából, különösen az elérhető legjobb technikák (BAT) kötelező alkalmazása révén. Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv hatálya alá tartozó ágazatok felelősek a levegőbe és a vízbe történő kibocsátások, valamint a nem háztartási hulladék keletkezésének jelentős részéért Európában. Becslések szerint[2] ezek a kibocsátások a levegőbe jutó teljes uniós kibocsátás mintegy 23 %-át és az EU teljes üvegházhatásúgáz-kibocsátásának mintegy 40 %-át teszik ki[3].

Ami a vízbe történő kibocsátást illeti, a helyzet kevésbé egyértelmű: becslések szerint ezek a nehézfémek kibocsátásának 20–40 %-át, és a tápanyagoktól és a szerves széntől eltérő szennyező anyagok 30–60 %-át teszik ki.

A BAT referenciadokumentumokat az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontjának Európai Integrált Szennyezésmegelőzési és -csökkentési Irodája (EIPPCB) készíti. A BAT referenciadokumentumok kidolgozása során az érdekelt felek intenzíven részt vesznek a tényeken alapuló, adatközpontú folyamatokban. A BAT referenciadokumentumok olyan BAT-következtetéseket tartalmaznak, amelyek a bizottsági végrehajtási határozatokban történő elfogadásuk révén jogerővel bírnak. A BAT-következtetések egy adott agráripari ágazat számára biztosítják a BAT-keretet, és az illetékes hatóságoknak ezeket kell hivatkozási alapként használniuk az engedélyezési feltételek meghatározásához.

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv 73. cikke előírja, hogy a Bizottságnak 2016. január 7-ig, majd azt követően háromévente jelentést kell tennie a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek a végrehajtás kezdeti szakaszáról. A végrehajtás kezdeti szakaszáról szóló jelentést 2017-ben tették közzé[4]. Ez a jelentés összefoglalja a tagállamoktól a 2013–2018-as végrehajtási időszakban gyűjtött adatokat, ideértve a jelentéstételi rendszer 2018-as javítása óta elért előrehaladást (lásd: 2. szakasz) és az ipari kibocsátásokról szóló irányelv 2020. évi értékelését (lásd: 5. szakasz). Ez a jelentés az ipari kibocsátásokról szóló irányelv végrehajtásának támogatása érdekében uniós szinten végrehajtott egyéb intézkedéseket is felvázol.

---

[1] Az Európai Parlament és a Tanács 2010/75/EU irányelve (2010. november 24.) az ipari kibocsátásokról (a környezetszennyezés integrált megelőzése és csökkentése) (HL L 334., 2010.12.17., 17. o.).

[2] Az ipar hozzájárulása a levegőbe és vízbe történő szennyezőanyag-kibocsátáshoz (https://circabc.europa.eu/ui/group/06f33a94-9829-4eee-b187-21bb783a0fbf/library/c4bb7fee-46df-4f96-b015-977f1cca2093/details).

[3] Bizottsági szolgálati munkadokumentum, SWD(2020) 181 final.

[4] Az Európai Bizottság jelentése a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek a 2010/75/EU irányelv végrehajtásáról, COM(2017) 727.

Az európai zöld megállapodásról szóló közleményében[5] a Bizottság bejelentette a nagy ipari létesítményekből származó szennyezés kezelésére irányuló uniós intézkedések felülvizsgálatát, ami a Bizottság szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervének[6] egyik fő pillére, amelynek célja az éghajlat-, energia- és körforgásos gazdasággal kapcsolatos szakpolitikákkal való összhang biztosítása is.

2020 szeptemberében a Bizottság szolgálati munkadokumentumot tett közzé az ipari kibocsátásokról szóló irányelv értékeléséről, amely átfogó értékelést nyújtott az irányelv végrehajtásáról és működéséről. Az értékelés következtetései nyomán a Bizottság megkezdte az ipari kibocsátásokról szóló irányelv felülvizsgálatát. A jogszabály-felülvizsgálati csomag a tervek szerint 2022 első negyedévében készül el. A Bizottság bevezető hatásvizsgálatot tett közzé, és nyilvános konzultációt folytatott az érdekelt felekkel[7]. Ezzel összefüggésben ez a jelentés a jövőbe is tekint, és hasznos következtetéseket tartalmaz az ipari kibocsátásokról szóló irányelv felülvizsgálatához.

2. A tagállamok által benyújtott jelentések

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv 72. cikke előírja a tagállamok számára, hogy a Bizottság rendelkezésére bocsássák az ipari kibocsátásokról szóló irányelv végrehajtásával kapcsolatos információkat, valamint a nagy tüzelőberendezésekre vonatkozó részletes éves információkat.

A 2012/795/EU bizottsági végrehajtási határozat[8] meghatározza azon információk típusát, amelyeket a tagállamoknak a 2013–2016-os végrehajtási időszakra vonatkozóan a Bizottság rendelkezésére kellett bocsátaniuk.

A levont tanulságokra építve a legutóbbi (EU) 2018/1135 bizottsági végrehajtási határozat[9] révén a jelentéstételi folyamat jelentős fejlődésen ment át, aminek következtében már nem háromévente, hanem évente kell jelentést tenni, és ehhez a Bizottság által valamennyi tagállam rendelkezésére bocsátott elektronikus eszközt (az ipari telephelyek uniós

[5] COM(2019) 640 final.
[6] A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Bolygónk egészségessé tétele mindenki számára – Uniós cselekvési terv: „Út a szennyezőanyag-mentes levegő, víz és talaj felé”, COM(2021) 400 final.
[7] https://ec.europa.eu/environment/industry/stationary/ied/evaluation.htm
[8] A Bizottság végrehajtási határozata (2012. december 12.) az ipari kibocsátásokról szóló 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv végrehajtásáról való jelentéstétel céljából a tagállamok által benyújtandó információk típusának és formátumának, valamint a jelentéstétel gyakoriságának meghatározásáról (HL L 349., 2012.12.19., 57. o.).
[9] A Bizottság (EU) 2018/1135 végrehajtási határozata (2018. augusztus 10.) az ipari kibocsátásokról szóló 2010/75/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv végrehajtásáról való jelentéstétel céljából a tagállamok által benyújtandó információk típusának és formátumának, valamint a jelentéstétel gyakoriságának meghatározásáról (HL L 205., 2018.8.14., 40. o.).

nyilvántartását[10]) kell használni. Néhány kezdeti probléma után a tagállami jelentéstétel mostanra sokkal szisztematikusabbá és összehangoltabbá vált.

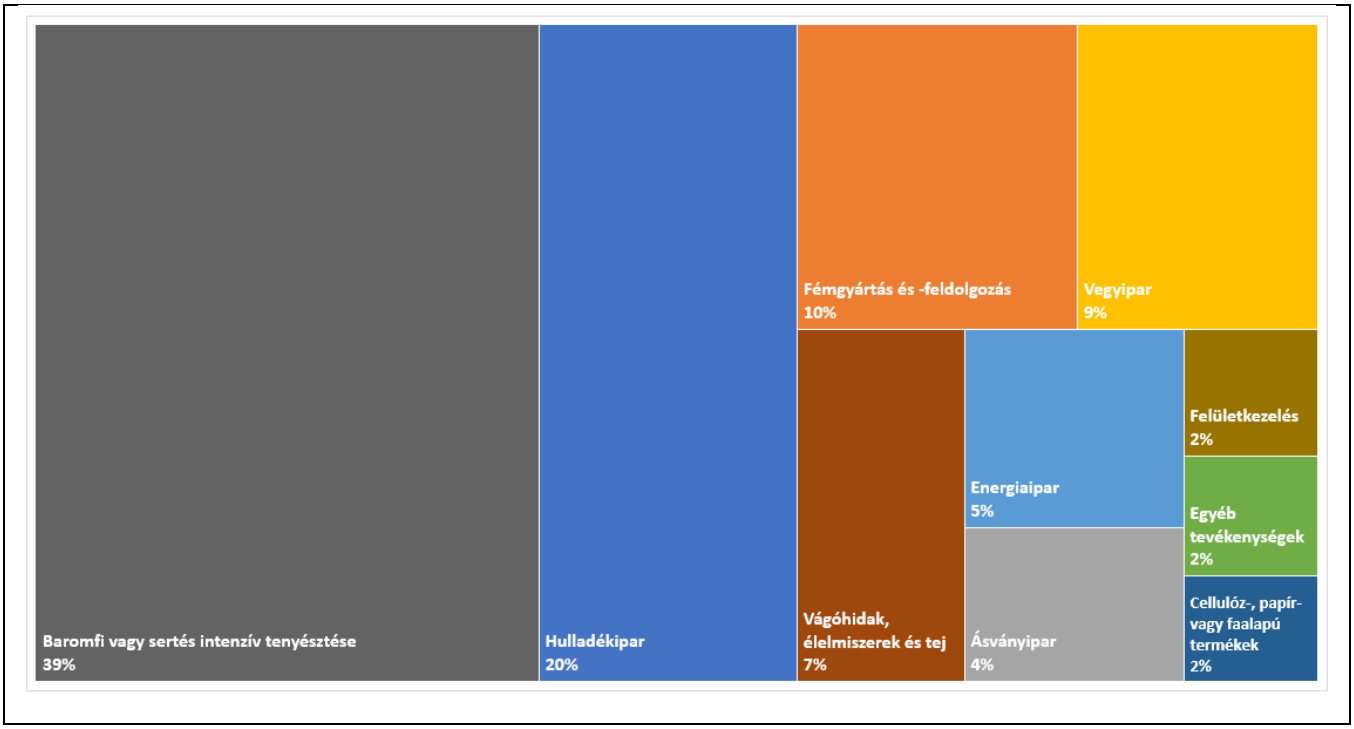
Mindkét jelentéstételi rendszer (a 2013–2016-os és a 2017–2018-as időszak[11], [12]) esetében értékelték a tagállami jelentéseket, és ezen értékelések összefoglalói online hozzáférhetők[13].

3. Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv végrehajtása[14]

Létesítmények száma

A 2018-as évre vonatkozóan 51 917 létesítményről szolgáltattak információkat, ami azt mutatja, hogy 2015 óta 9 %-kal nőtt a létesítmények száma.

A jelentések szerint a legtöbb létesítmény intenzív baromfi- vagy sertéstenyésztéssel foglalkozik: ezek az összes létesítmény 39 %-át teszik ki. Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv szerinti ágazatok relatív részarányát az 1. ábra mutatja.

[10] A továbbiakban: az uniós nyilvántartás, amely az ipari kibocsátások portálján keresztül érhető el (https://industry.eea.europa.eu/).
[11] Szlovákia nem számolt be a 2017–2018-as időszakról.
[12] Bár 2017 és 2018 között az Egyesült Királyság tagállam volt, az erre az időszakra vonatkozó elemzés nem terjedt ki rá.
[13] CIRCABC>environment>IED>Library>Studies> 2019 - IED Implementation Report 2013 – 2016 és CIRCABC>environment>IED>Library>Studies> 2021 - IED Implementation Reports for 2017 and 2018
[14] Az ebben a szakaszban megadott információk nem tartalmazzák az Egyesült Királyság általi jelentéstételt.

1. ábra – Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv szerinti létesítmények ágazati részesedése 2018-ban[15]

Az engedélyek kiadása

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv 4. cikke szerint az irányelv hatálya alá tartozó egyetlen létesítmény sem működhet engedély nélkül.

2018-ban a működő létesítmények 87 %-a rendelkezett engedéllyel, de a jelentések szerint számos létesítmény továbbra sem rendelkezik engedéllyel, különösen a hulladékipar (a működő ipari létesítmények 17 %-a) és a vegyipar (a működő ipari létesítmények 16 %-a) területén. A jelentések szerint engedély nélkül működő létesítmények a legnagyobb számban az intenzív baromfi- és sertéstenyésztési ágazatban vannak jelen (2 685 létesítmény, amelyek a működő létesítmények 14 %-át teszik ki). Hét tagállam számolt be engedély nélküli létesítményekről, amelyek főként Dániában, Görögországban, Németországban és Spanyolországban találhatók. Nem egyértelmű azonban, hogy ez a helyzet az engedély hiányának vagy a téves bejelentésnek felel-e meg. Például 2018-tól kezdődően, amennyiben nem adtak ki engedélyt, a tagállamoknak be kell mutatniuk, hogy milyen végrehajtási intézkedéseket hoztak az érintett létesítmény üzemeltetőjével szemben (és ezt be kell jelenteniük az uniós nyilvántartásnak). Mindazonáltal az engedéllyel nem rendelkező létesítmények száma meghaladja az uniós nyilvántartásnak bejelentett végrehajtási intézkedések számát, ami azt mutatja, hogy további pontosításra van szükség (lásd: 6. szakasz).

Kibocsátási határértékek

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv 15. cikkének (3) bekezdése szerint az engedély feltételei között meghatározott kibocsátási határértékeknek biztosítaniuk kell, hogy normál üzemeltetési feltételek mellett a kibocsátások ne haladják meg az elérhető legjobb technikákhoz kapcsolódó kibocsátási szinteket, a vonatkozó bizottsági végrehajtási határozatokban foglaltak szerint.

Franciaország, Németország, Olaszország és Svédország összesen 22 olyan esetet jelentett, ahol az engedélyezési feltételekben szereplő kibocsátási határértékek szigorúbbak az elérhető legjobb technikákhoz kapcsolódó kibocsátási szintek tartományánál. Érdemes megjegyezni, hogy ezek közül az ipari kibocsátásokról szóló irányelv 14. cikkének (4) bekezdése alapján (az elfogadott BAT-következtetésekben ismertetett elérhető legjobb technikák alkalmazásával elérhetőnél nagyobb mértékű kibocsátáscsökkentés érdekében) 16 esetben és a 18. cikk alapján (a levegőre és a vízre vonatkozó környezetminőségi szabványoknak való megfelelés érdekében) 5 esetben szigorúbb engedélyezési feltételeket jelentettek be. A Németország által bejelentett egyik esetben az ipari kibocsátásokról szóló irányelv 14.

[15] Forrás: Az (EU) 2018/1135 bizottsági végrehajtási határozat szerinti tagállami jelentések értékelése és összefoglalása, RICARDO, 2021.

cikkének (4) bekezdésével és 18. cikkével összhangban szigorúbb engedélyezési feltételeket határoztak meg. Szigorúbb engedélyezési feltételeket leggyakrabban az üvegiparban működő létesítményekre határoztak meg. Ez azonban csak azt a tényt tükrözheti, hogy az ezen ágazatra vonatkozó BAT-következtetések az ipari kibocsátásokról szóló irányelv keretében elfogadandó elsők között szerepeltek, és azóta történt műszaki fejlődés a kibocsátáscsökkentési technikák terén.

Eltérések a 15. cikk (4) bekezdése alapján

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv 15. cikkének (4) bekezdése értelmében az illetékes hatóság kivételes esetekben a bizottsági végrehajtási határozatokban meghatározottaknál kevésbé szigorú kibocsátási határértékeket is megállapíthat. Ilyen eltérés akkor alkalmazható, ha az elérhető legjobb technikákkal megvalósítható kibocsátási szintek elérése aránytalanul magas költségekkel járna a környezeti előnyökhöz képest.

A bejelentett adatok alapján összesen 133 eltérést engedélyeztek 15 tagállamban (Belgium, Bulgária, Cseh Köztársaság, Dánia, Észtország, Finnország, Franciaország, Írország, Magyarország, Németország, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország és Svédország) működő 98 létesítményben alkalmazott BAT-következtetések tekintetében, amelyek közül a legtöbb eltérést Svédország, a Cseh Köztársaság és Olaszország alkalmazta. A legtöbb eltérést az üveggyártásra vonatkozó BAT-következtetések hatálya alá tartozó létesítmények számára engedélyezték, amelyeket olyan létesítmények követtek, ahol a cellulóz-, papír- és kartongyártásra vonatkozó BAT-következtetések alkalmazandók. Több eltérést engedélyeztek a levegőbe történő kibocsátásokra (a BAT-következtetésekben szereplő 811, az elérhető legjobb technikákhoz kapcsolódó kibocsátási szintből 59-re), mint a vízbe történő kibocsátásokra (a BAT-következtetésekben szereplő összesen 252, az elérhető legjobb technikákhoz kapcsolódó kibocsátási szintből 24-re).

A leghosszabb időtartamú eltérés az üveggyártásra vonatkozó BAT-következtetésekkel volt kapcsolatos (202 hónap a Cseh Köztársaság által jelentett esetek egyikében). 22 eltérést engedélyeztek határozatlan időre. A hosszú távú vagy határozatlan idejű eltérések nem ellentétesek az ipari kibocsátásokról szóló irányelv vonatkozó rendelkezésével, amely nem határoz meg kifejezett határidőt, hanem azokat az ipari kibocsátásokról szóló irányelv folyamatban lévő felülvizsgálata keretében vizsgálják.

Alapállapot-jelentések

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv 22. cikkének (2) bekezdése szerint, amennyiben a tevékenység veszélyes anyagok használatával, előállításával vagy kibocsátásával jár, és

tekintettel bizonyos körülményekre, alapállapot-jelentést kell benyújtani a létesítmény telephelyén a talaj és a felszín alatti vizek szennyezettségének meghatározására[16].

Mindössze hat tagállam (Ciprus, Észtország, Finnország, Magyarország, Románia és Szlovénia) számolt be arról, hogy valamennyi előírt alapállapot-jelentést benyújtották. A többi tagállam olyan esetekről számolt be, amelyekben az ipari kibocsátásokról szóló irányelv 22. cikkének (2) bekezdése értelmében előírták az alapállapot-jelentéseket, de azokat nem nyújtották be. Ez különösen az Ausztriában, Dániában, Franciaországban, Hollandiában, Lengyelországban, Németországban, Olaszországban, Portugáliában és Svédországban működő létesítmények esetében probléma.

Az előírt alapállapot-jelentések átlagosan 57 %-át nyújtották be időben. Azon létesítmények esetében, ahol a nyersbőr és irha cserzésére vonatkozó BAT-következtetések alkalmazandók, az alapállapot-jelentések csak 14 %-át nyújtották be a jelentések szerint (a 28 előírt jelentés közül négyet). Ez arra utal, hogy e konkrét ipari tevékenység esetében végrehajtási vagy megfelelési probléma merülhet fel. Összességében úgy tűnik, hogy e szempont végrehajtása és betartása valamennyi iparágban kihívást jelent a tagállamok számára.

Végrehajtási intézkedések

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv 8. cikkének (1) bekezdése szerint a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy az engedélyben foglalt feltételek teljesüljenek.

Hat tagállam számolt be végrehajtási intézkedésekről (Ciprus, Horvátország, Lengyelország, Németország, Olaszország és Spanyolország). A legtöbb tagállam 1–11 végrehajtási intézkedésről számolt be. A bejelentett végrehajtási intézkedések túlnyomórészt bírósági eljárások.

Ellenőrzések – helyszíni szemlék

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv 23. cikke értelmében a tagállamoknak létre kell hozniuk az ipari kibocsátásokról szóló irányelv hatálya alá tartozó létesítmények környezetvédelmi ellenőrzési rendszerét.

A helyszíni szemlék gyakoriságát a releváns kockázatok szisztematikus értékelése alapján kell meghatározni, és azt a legmagasabb kockázatokat hordozó létesítmények esetében legalább évente, a legalacsonyabb kockázatokat hordozó létesítmények esetében pedig háromévente kell elvégezni.

Uniós átlagban a tagállamok arról számoltak be, hogy minden jelentéstételi évben a létesítmények 49 %-ánál végeztek helyszíni szemléket. A jelentések szerint azonban

[16] Az alapállapot-jelentést a létesítmény működésének megkezdése előtt vagy a létesítmény engedélyének a 2013. január 7-ét követő első alkalommal történő frissítése előtt kell benyújtani.

Franciaországban, Görögországban, Hollandiában, Portugáliában és Spanyolországban a létesítmények kevesebb mint 25 %-ában végeztek helyszíni szemléket. Ezen információk alapján két okból nem lehet megállapítani, hogy valamennyi létesítményt kellő időben ellenőriztek-e:

- a helyszíni szemlék gyakoriságáról az uniós nyilvántartásban történő beszámolás kötelezettsége csak a 2017–2018-as időszakban kezdődött meg, és az információk még nem állnak rendelkezésre egy elegendő idősorra vonatkozóan,
- az uniós nyilvántartásban nem áll rendelkezésre információ arról, hogy egy létesítmény helyszíni szemléit a környezeti kockázat szintjének megfelelően három évnél gyakrabban kell-e elvégezni.

Nagy tüzelőberendezések

2018-ban 3 162 nagy tüzelőberendezést jelentettek be az uniós nyilvántartásba. Többségük teljes névleges bemenő hőteljesítménye 50–300 MW_{th}. A legtöbb nagy tüzelőberendezés Németországban működik (2018-ban 534). Hét másik tagállam (Finnország, Franciaország, Hollandia, Lengyelország, Olaszország, Spanyolország és Svédország) több mint 100 nagy tüzelőberendezésről számolt be. 19 tagállam kevesebb mint 100 nagy tüzelőberendezést jelentett be.

A nagy tüzelőberendezések esetében időben korlátozott eltérés biztosítható az ipari kibocsátásokról szóló irányelv V. mellékletében előírt kibocsátási határértékek teljesítésétől a 31–35. cikk alkalmazásával. A nagy tüzelőberendezések viszonylag kis hányada számára engedélyezték ezeket az eltéréseket (lásd: 1. táblázat).

1. táblázat – A nagy tüzelőberendezések számára engedélyezett eltérések száma 2018-tól[17]

A nagy tüzelőberendezésekre vonatkozó eltérés típusa	Az eltérésekben részesülő nagy tüzelőberendezések száma 2018-tól
31. cikk – minimális kéntelenítési arányok alkalmazása a kén-dioxidra vonatkozó kibocsátási határértékek helyett	16
32. cikk – az átmeneti nemzeti tervekben szereplő létesítményekre 2016 és 2020 közepe között lineárisan csökkenő általános kibocsátási határérték vonatkozik	234
33. cikk – a létesítmények korlátozott élettartamát figyelembe vevő eltérés, amely a 2023. december 31-ével bezárólag legfeljebb 17 500 üzemórát üzemeltetett berendezésekre vonatkozik	117
34. cikk – kis, szigetüzemben működő rendszerek	22
35. cikk – távfűtési berendezések	217

Hulladékégető művek

2018-ban 750, az ipari kibocsátásokról szóló irányelv hatálya alá tartozó hulladékégető (együttégető) művet jelentettek be az uniós nyilvántartásba, amelyek névleges összteljesítménye meghaladja a 2 tonna/órát. A legtöbb ilyen hulladékégető műről Franciaország (179), Németország (149) és Svédország (117) számolt be. Az EU egészében ezek többsége hulladékégető, nem pedig hulladék-együttégető mű. Ez annak tudható be, hogy Franciaországban és Németországban igen nagy a hulladékégető művek száma, míg a többi tagállam többségében főként hulladék-együttégető művek találhatók, de viszonylag kisebb számban. A hulladékégető művek legnagyobb része 2–25 tonna/óra teljesítményű.

Szerves oldószereket használó létesítmények

2018-ban 26 022 olyan létesítményről számoltak be, amelyek szerves oldószereket használnak, és az ipari kibocsátásokról szóló irányelv V. fejezetének hatálya alá tartoznak. Ezek egy kis része (3 570 létesítmény, az összes 14 %-a) alkalmazza az ipari kibocsátásokról szóló irányelv 59. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti csökkentési tervet, és még ennél is kisebb részük (77 létesítmény, amelyek az összes 0,3 %-át tették ki) számára az 59. cikk szerinti eltérést engedélyeztek annak érdekében, hogy a létesítmények túlléphessék a kibocsátási határértékeket.

Az információkhoz való nyilvános hozzáférés

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv 24. cikke értelmében az engedélyeket és a kibocsátásellenőrzések eredményeit a nyilvánosság rendelkezésére kell bocsátani.

[17] Forrás: Az (EU) 2018/1135 bizottsági végrehajtási határozat szerinti tagállami jelentések értékelése és összefoglalása, RICARDO, 2021.

Hasonlóképpen, a helyszíni szemlékről szóló jegyzőkönyveket nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni (az ipari kibocsátásokról szóló irányelv 23. cikkének (6) bekezdése).

Az ilyen dokumentációkhoz való nyilvános hozzáférésre (az ipari kibocsátásokról szóló irányelv 24. cikke) nemzeti szinten 20 tagállamban, regionális szinten pedig 5 tagállamban (Belgium, Hollandia, Lengyelország, Németország és Spanyolország) központi engedélyezési adattárak állnak rendelkezésre; ilyen esetekben azonban az adattárak nem minden régió tekintetében állak rendelkezésre. Ezenkívül az ilyen dokumentációkhoz való könnyű hozzáférést és azok olvashatóságát néha hátrányosan befolyásolja a dokumentumok formátuma, valamint az egyes létesítmények esetében rendelkezésre álló engedélyek és kapcsolódó dokumentumok megsokszorozódása.

A helyszíni szemlék esetében a rendelkezésre álló információk gyakran korlátozottak. A központi engedélyezési adattáraknak a helyszíni szemlékről szóló jegyzőkönyvek közzétételére történő használata (Ausztria, Bulgária, a Cseh Köztársaság és Dánia) megkönnyíti a hozzáférést, csakúgy, mint a közös jelentéstételi sablon használata (Ausztria, a Cseh Köztársaság, Románia és Spanyolország egyes régiói).

A kibocsátásellenőrzési adatok esetében az összes létesítményre vonatkozóan csak korlátozott mértékben állnak rendelkezésre adatok. Néhány esetben olyan adatbázisokat hoztak létre, amelyek hozzáférést biztosítanak az adatokhoz, míg a legtöbb esetben az információk éves jelentéseken keresztül érhetők el.

4. Uniós szintű fellépés

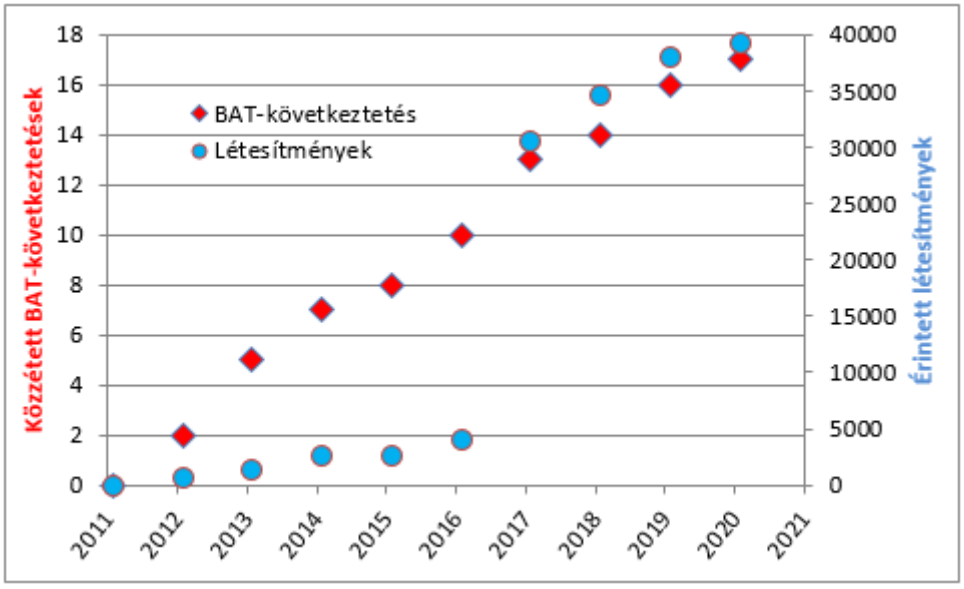
Uniós szinten a Bizottság különböző intézkedéseket hajtott végre az ipari kibocsátásokról szóló irányelv végrehajtásának támogatása érdekében.

BAT-következtetések

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv II. fejezetének hatálya alá tartozó valamennyi létesítmény köteles az ipari kibocsátásokról szóló irányelv 11. cikkének b) pontja szerint az elérhető legjobb technikákat alkalmazni. E jelentés készítésekor különböző ipari ágazatokra vonatkozó 17 BAT-következtetést tettek közzé végrehajtási határozatként az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*[18].

Az alábbi 2. ábra áttekintést nyújt az ipari kibocsátásokról szóló irányelv hatálybalépése óta közzétett BAT-következtetések összesített számáról és az ezek hatálya alá tartozó létesítmények hozzávetőleges számáról. Az eddig közzétett BAT-következtetések az ipari kibocsátásokról szóló irányelv hatálya alá tartozó létesítmények több mint 70 %-át fedik le.

[18] A nagy tüzelőberendezésekre vonatkozó BAT-következtetéseket ((EU) 2017/1442 bizottsági végrehajtási határozat) az Európai Unió Bíróságának 2021. január 27-i ítélete megsemmisítette. Ezek egy új bizottsági végrehajtási határozat hatálybalépéséig azonban továbbra is alkalmazandók, amelynek az ítélet kihirdetésétől számított 12 hónapon belül, azaz legkésőbb 2022. január 27-ig meg kell történnie.

2. ábra – A BAT-következtetések és az érintett létesítmények alakulása

A megfelelés elősegítése és a végrehajtás támogatása

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv eredményes végrehajtásáért elsősorban az illetékes nemzeti hatóságok felelősek. Feladataik közé tartozik az engedélyek kiadása, a megfelelő kibocsátási határértékek és egyéb feltételek értékelése, az eltérés iránti kérelmek mérlegelése és a létesítmények megfelelő üzemeltetésének általános biztosítása. A Bizottság támogatja az említett hatóságokat abban, hogy az uniós joggal összhangban nemzeti szinten összehasonlítható és harmonizált megközelítéseket biztosítsanak.

2019-ben a Bizottság online platformot hozott létre[19] a tagállamok és az illetékes hatóságok képviselői számára, hogy megvitassák és megosszák egymással az ipari kibocsátásokról szóló irányelv végrehajtásával kapcsolatos ismereteket és tapasztalatokat, valamint hozzáférjenek az irányelv végrehajtásával kapcsolatos erőforrásokhoz. Emellett a Bizottság munkaértekezletek és webináriumok sorozatát szervezi, hogy megkönnyítse a tagállamok illetékes hatóságai közötti információcserét konkrét kérdésekben. E jelentés készítésekor nyolc ilyen eseményre került sor.

Végezetül a Bizottság az interneten elérhetővé tette a végrehajtási kérdésekre adott válaszok összefoglalását[20].

Nemzetközi tevékenységek

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelvvel kapcsolatos bizottsági munka egyik ága az elérhető legjobb technikákat alkalmazó vagy azok iránt érdeklődő szervezetek támogatása

[19] https://ec.europa.eu/environment/industry/stationary/ied/implementation.htm
[20] CIRCABC>environment>IED>Library>Questions answered by DG ENV

volt a világ más részein, valamint információk és tapasztalatok megosztása e szervezetekkel. A Bizottság támogatta a Dél-Koreában, Izraelben, Kazahsztánban és Oroszországban folyó munkát, mivel ezen országok az elérhető legjobb technikákkal és a BAT referenciadokumentumokkal kapcsolatos uniós megközelítéseken alapuló ipari engedélyezési rendszerek kialakítására törekszenek. A Bizottság az Energiaközösséget[21] is támogatta az ipari kibocsátásokról szóló irányelv nagy tüzelőberendezésekre vonatkozó környezetvédelmi céljainak megvalósítására irányuló lépéseiben.

A szélesebb körű tájékoztatás érdekében a Bizottság támogatja az e területre vonatkozó OECD-projektet[22], és megkezdte a BAT-következtetések nem uniós nyelvekre történő lefordítását[23].

5. Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv értékelésének főbb megállapításai

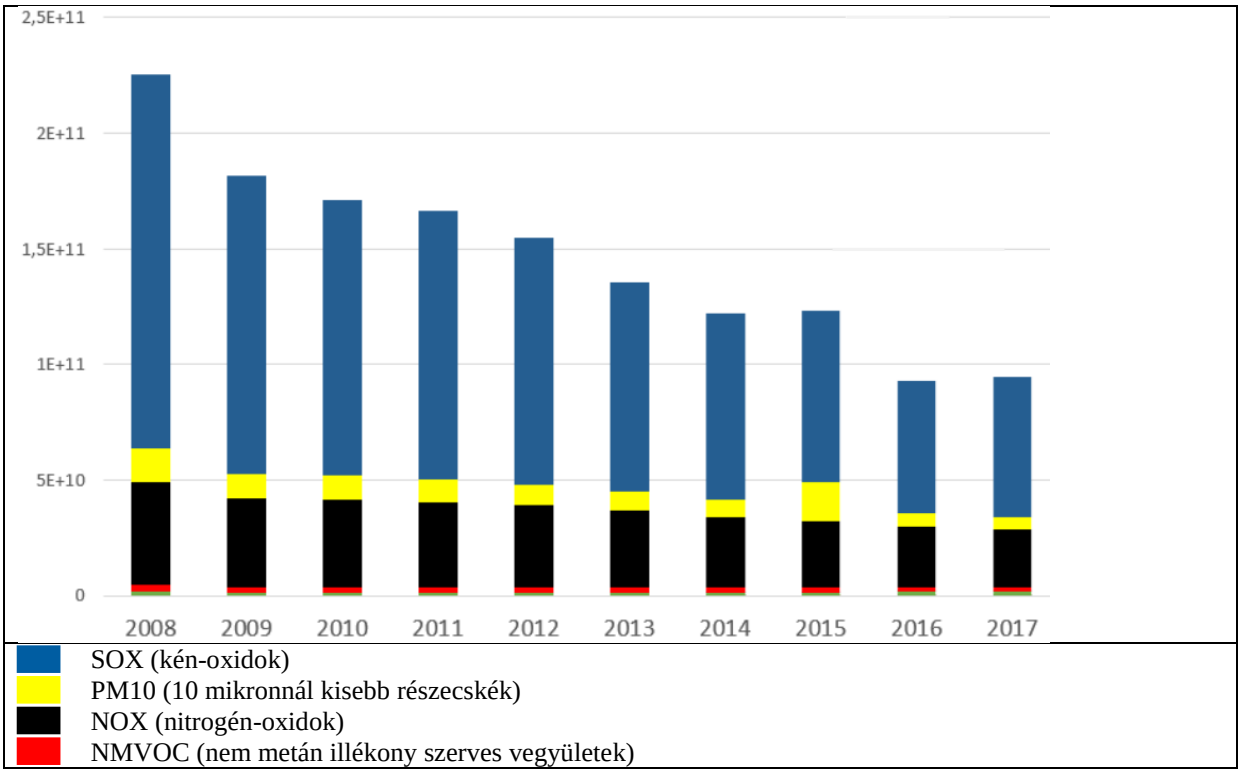
Az értékelést egy külső tanulmány támasztotta alá, amely a szakirodalom és elméleti kutatás, célzott konzultációk, egy 12 hetes nyilvános konzultáció és az érdekelt feleknek tartott két munkaértekezlet révén gyűjtött bizonyítékokat. Az értékelés eredményeit ismertető bizottsági szolgálati munkadokumentumot 2020 szeptemberében tették közzé[24]. Az értékelés fő megállapításai a következők:

Eredményesség

A BAT-alapú engedélyezés bevezetése révén az ipari kibocsátásokról szóló irányelv eredményesen csökkentette a hatálya alá tartozó ágazatok környezeti hatásait és csökkentette a verseny torzulását az EU-ban. A BAT referenciadokumentumok kidolgozására és a BAT meghatározására szolgáló, együttműködésen alapuló, inkluzív, tényeken alapuló folyamat jól működött; ezt az együttműködésen alapuló irányítás modelljeként ismerik el.

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv jelentősen csökkentette a levegőbe történő szennyezőanyag-kibocsátást (és az ahhoz kapcsolódó, a 3. ábrán bemutatott kárköltségeket) és kisebb mértékben a vízbe történő szennyezőanyag-kibocsátást. A szűkös adatok arra is engednek következtetni, hogy az ipari kibocsátásokról szóló irányelv hatálya alá tartozó létesítményekből a talajba történő kibocsátás a minimálisra csökkent. Számos egyéb szempont – például az erőforrás-hatékonysághoz és a körforgásos gazdasághoz való hozzájárulás, valamint a kevésbé mérgező termelési mód – esetében sokkal nehezebb határozott következtetéseket levonni; a jelek azonban arra utalnak, hogy az ipari kibocsátásokról szóló irányelv pozitívan járult ehhez hozzá, habár lényegesen kisebb mértékben.

[21] https://www.energy-community.org/
[22] http://www.oecd.org/chemicalsafety/risk-management/best-available-techniques.htm
[23] A BAT-következtetések arab, kínai és orosz változata a következő címen érhető el: https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/translation/index.html
[24] https://europa.eu/!hR34Qx

3. ábra – Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv hatálya alá tartozó létesítmények levegőbe történő kibocsátásának éves kárköltsége szennyező anyagok szerint, euróban kifejezve[25]

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv korlátozott mértékben járult hozzá az innovációhoz. Úgy tűnik, hogy más szempontok, például az információhoz való nyilvános hozzáférés és az igazságszolgáltatáshoz való jog terén történt némi fejlődés, bár még sok a tennivaló.

Hatékonyság

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv nagymértékben hatékony eszköz, és egyszerűsítette az uniós vívmányokat. A BAT-következtetések végrehajtásának általános előnyei lényegesen meghaladják a költségeket. Az ipari kibocsátásokról szóló irányelvnek nincs olyan része, amelyben a költségeket aránytalannak minősítették, és nem azonosítottak szükségtelen adminisztratív költségeket. Az EU versenyképességére gyakorolt hatások vegyesek, de nincs bizonyíték arra, hogy ezek jelentősek lennének.

Relevancia

Az érdekelt felek valamennyi csoportja úgy véli, hogy az ipari kibocsátásokról szóló irányelv továbbra is releváns az EU szükségletei, problémái és kérdései szempontjából. Képes

[25] Forrás: Bizottsági szolgálati munkadokumentum, SWD(2020) 181 final.

reagálni az új vagy újonnan felmerülő környezetvédelmi kérdésekre, bár ezt a BAT referenciadokumentumok felülvizsgálatának jellege és hossza korlátozza.

Koherencia

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv nagy fokú belső koherenciával rendelkezik. A különböző szempontokkal kapcsolatban azonban felmerülnek értelmezési nehézségek, amelyet a Bizottsághoz érkezett megkeresések száma is alátámaszt. Ezek nem utalnak alapvető ellentmondásokra vagy következetlenségekre, de több szempontot tovább lehetne pontosítani. Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv nagyrészt összhangban áll más uniós szakpolitikákkal, és legalábbis bizonyos mértékben támogatja azok megvalósítását. Egyes területeken, például a vízpolitika területén azonban még inkább növelni lehetne e hozzájárulást.

Uniós hozzáadott érték

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv jelentős uniós hozzáadott értéket teremt, mivel számos fontos előnnyel jár. Az uniós fellépés következetesebb megközelítést biztosított a környezeti szempontból hatékony ipari kibocsátási szabványok elfogadása, valamint nyomon követése és végrehajtása terén, a tagállamok közötti viszonylag korlátozott eltérés mellett. A BAT referenciadokumentumokkal kapcsolatos eljárást magát a tagállamok hasonló hatású egyedi fellépései nem tudták megismételni. Az uniós fellépés hiánya – legalábbis sok tagállamban – kevésbé szigorú környezetvédelmi előírásokhoz vezetett volna. Ennek eredményeként a kibocsátások, valamint az egészségre és a környezetre gyakorolt hatások összességében magasabbak lettek volna. Ezen túlmenően a következetlen környezetvédelmi követelmények kezdeti helyzetének fenntartása állandósította és esetlegesen súlyosbította volna az uniós belső piac torzulásait, például az olyan létesítmények előnyben részesítésével, amelyeknek nem kell környezetvédelmi szempontból hatékony technikákba beruházniuk. Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv szerinti BAT-rendszer globális szinten bizonyos fokú fellépést eredményezett harmadik országokban, és azt számos többoldalú környezetvédelmi megállapodás is átvette. A szubszidiaritás és az arányosság elve jól tükröződik az ipari kibocsátásokról szóló irányelvben, a tagállamok és az EU felelősségi körei, valamint a köztük lévő kölcsönhatások jól működnek.

6. Következtetések

A 2017-ben kiadott első végrehajtási jelentés nyomán ez a jelentés egy második bizottsági áttekintést nyújt az ipari kibocsátásokról szóló irányelv végrehajtásának állásáról. A Bizottság számos következtetést von le a tagállamok által a 2013–2018-as időszakra vonatkozóan jelentett adatokból, amelyek nagyrészt megegyeznek az ipari kibocsátásokról szóló irányelv 2020. évi értékelésének következtetéseivel:

- Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv több, a nagy tüzelőberendezésekre vonatkozó eltérések megadásáról szóló, időben korlátozott rendelkezése hatályát vesztette (32. és 34. cikk) vagy hamarosan érvényét veszti (33. és 35. cikk). Mivel a nagy

tüzelőberendezések a – különösen a levegőbe irányuló – kibocsátások fő forrásai, a Bizottság rendszeresen nyomon követi az ilyen eltérések lejárta utáni helyzetet annak ellenőrzése érdekében, hogy az érintett nagy tüzelőberendezések megfelelnek-e az alkalmazandó kibocsátási határértékeknek.

- Még mindig vannak végrehajtási nehézségek, például az alapállapot-jelentések benyújtásával kapcsolatban. A Bizottság évek óta támogatást nyújt a tagállamok illetékes hatóságainak: ezek a nehézségek rávilágítanak arra, hogy folyamatos támogatásra és kommunikációra van szükség.

- Bár az engedélyezési dokumentáció számos tagállamban hozzáférhető a nyilvánosság számára, még mindig van mit javítani, többek között a technikai kérdések (online hozzáférhetőség, a dokumentumok formátuma/érthetősége és nyelve), a dokumentumok könnyebb megtalálása (különösen, ha azokat nem nemzeti szinten kezelik), a helyszíni szemlékről szóló jegyzőkönyvek és a nyomonkövetési adatok rendelkezésre állása tekintetében. Ezt a kérdést is vizsgálják az ipari kibocsátásokról szóló irányelv folyamatban lévő felülvizsgálata során.

- Az uniós nyilvántartás szerinti új jelentéstételi rendszer egyértelműen egyszerűsítette a jelentéstételt, és javította annak teljességét és következetességét. Az elvégzett értékelés eredményeként azonban számos jelentéstételi kérdéssel kell foglalkozni, pl. az engedélyekre, az engedélyek frissítésére és az eltérésekre vonatkozó információkkal.

Az elkövetkezendő években a Bizottság folytatja a jelentéstétel minőségének javítását és a különböző munkaterületekre vonatkozó előrelépéseket: az ipari kibocsátásokról szóló irányelv végrehajtásának és megfelelőségértékelésének folyamatos támogatására van szükség.

A Bizottság tovább fogja elemezni azokat az azonosított eseteket, amikor az ipari kibocsátásokról szóló irányelv rendelkezéseit jelentős mértékben nem hajtották végre. Amennyiben a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy ez az ipari kibocsátásokról szóló irányelv rendszerszintű megsértéséből ered, megteszi a megfelelő végrehajtási intézkedéseket.

Végezetül a Bizottság elkötelezett aziránt, hogy felülvizsgálja az ipari kibocsátásokról szóló irányelvet annak érdekében, hogy az az uniós ipar átalakulását kísérő kulcsfontosságú jogi eszközzé váljon, amelyre az EU-nak szüksége van ahhoz, hogy teljesítse az európai zöld megállapodásban vállalt célkitűzéseit.